

B

NYHETER FRÅN SVENSK DÄCKÅTERVINNING - EN DEL AV DEN CIRKULÄRA EKONOMIN

RE:BOUNCE

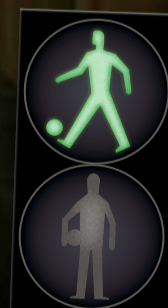
VÅREN 2017

I huvudet på en Ekotoxikolog

Re:Bounce har träffat Sara Stiernström på Ragn-Sells

Grönt ljus för återvunna däck i allvädresplaner

Fråga och få svar sid 4 Blake ger gamla däck liv sid 4

Varje år förbrukar vi i världen långt mer resurser än planeten genererar – förra året passerades gränsen redan i augusti.

Följderna av överutnyttjandet förskräcker. Vi har därför alla ett ansvar att återvinna de material som redan har brutits och utvunnits. För Svensk Däckåtervinning betyder det i praktiken att ständigt arbeta för att förbättra materialåtervinningen av alla däck som har rullat färdigt på våra vägar.

Samtidigt får det inte innebära att vi kompromissar med hur det återvunna materialet används – självklart måste det vara säkert för både miljö och hälsa. I detta nummer av Re:Bounce kan du bland annat läsa om en stor utvärdering som EU:s kemikaliemyndighet har gjort om tänkbara hälsoeffekter av återvunnet däckgummi. Rapporten ger grönt ljus till att fortsätta materialåtervinna och använda däckgummi som fyllnadsmaterial i konstgräsplaner. Det är ett positivt besked, inte minst med tanke på att allvädersplaner gör det möjligt för fler att till exempel spela fotboll utomhus under större delar av året.

När det gäller materialåtervinning i övrigt kommer vi nu att börja särredovisa hur mycket stål från däck som kommer till nytta som material i cementindustrins processer.

Under våren startar också ett projekt om att använda textil från återvunna däck till att förstärka fiberskivor till bland annat möbeltillverkning. En svensk möbeljätte finns med i projektet, som syftar till att undvika att däcktextilen går till energiutvinning.

Dessutom arbetar vi för att sluta kretsloppen för det återvunna gummimaterial som används som utfyllnad i till exempel fotbollsplaner. Det gör vi genom att exempelvis ta fram instruktioner om hur spill kan minimeras. Vi vill också se till att materialet kan komma tillbaka till ytterligare användning när det tjänat ut även denna roll. Att skapa sådana vägledning och processer är ett arbete som omfattar många intressenter och som kan bli banbrytande. På så sätt skulle materialet kunna komma tillbaka i en annan form ännu en gång. Och på sikt igen... Och igen...

Det är min vision för hur Svensk Däckåtervinning kan bidra till att spara på jordens resurser.

Fredrik Ardefors, vd

Mästare i insamling till både nytta och nöje

2016 samlade Ragn-Sells, på uppdrag av SDAB, in 87 000 ton däck i Sverige. Över 6 000 däckverkstäder och återvinningsanläggningar har bidragit med däck från sina verksamheter. Den insamlade mängden är återigen över 100% av antalet sålda däck vilket är rekord i returinsamling.

En stor del av däcken, 26 774 ton (32%), har gått till produktion av granulat som bl a används till fyllning i allvädersplaner med konstgräs. 1 568 ton (2%) stål och textil har utvunnits från däcken och återgått till sina respektive kretslopp. Cementindustrin har använt 24 968 ton (30%) som energikälla i produktionen.

Se mer statistik på sdab.se

SDAB
SVENSK DÄCKÅTERVINNING AB

Box 124, 185 22 Vaxholm
Besöksadress, Strandgatan 3
Tel 08-50 60 10 55
E-post: info@sdab.se
Webbplats: sdab.se

Produktion: YMR Kommunikation
Tryck: Lenanders Grafiska, 92304

Re:Bounce trycks på CyclusOffset®,
ett 100% returfiberbaserat, obestruket
papper.

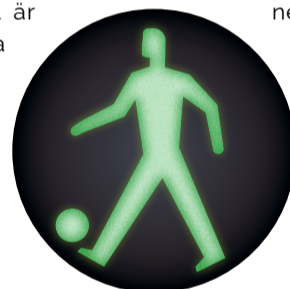
Grönt ljus för återvunna däck i allvädersplaner

En stillasittande livsstil är i dag en av våra största folkhälsoutmaningar, kopplad till en rad sjukdomar och en för tidig död. Därför är det viktigare än någonsin att vi idrottar och rör på oss. Bara inom fotbollen finns 600 000 organiserade spelare i alla åldrar, vilket gör den till vår största folksport. Tidigare var det främst en sommarsport, men tack vare allvädersplaner kan vi i dag spela fotboll utomhus nästan året runt.

Allvädersplaner består av så kallat konstgräs, som fylls ut med ett material för att ge planen stöd, svikt och mjukhet. Det vanligaste materialet är korn av gummi från återvunna däck. Den senaste tiden har det funnits en oro om att det skulle vara hälsofarligt att idrotta på konstgräs med fyllnadsmaterial av återvunnet däckgummi, men det motbevisas nu i en färsk EU-rapport.

Att framställa däck är en resurskrävande process. Därför är det viktigt att vi tar hand om uttjänta däck och återanvänder materialet på olika sätt. I Sverige samlas i dag i princip alla sålda däck in igen, ett unikt bra resultat för återvinning och ett effektivt sätt att få tillgång till ett högteknologiskt material.

Den europeiska kemikaliemyndigheten ECHA släppte nyligen en rapport (läs hela rapporten på sdab.se) där de utvärderat användningen av återvun-

net däckgummi som fyllnadsmaterial i allvädersplaner. Slutsatsen är att riskerna med att vistas på allvädersplaner är som mest mycket små, både för de som idrottar på planen och de som sköter underhållet.

Vi tycker det är bra att EU gör den här typen av grundliga utredningar. En lång rad forskningsstudier har tidigare gjorts på materialet från återvunna däck, och allt pekar på att det är såväl säkert för hälsan som fördelaktigt för miljön att använda det. En livscykelanalys som Luleå Tekniska Universitet genomfört visar dessutom att allvädersplaner med däckgummi under sin livslängd har mindre miljöpåverkan än andra plantyper.

Vi välkomnar och stödjer mer forskning kring hur återvunnet däckmaterial bäst kan användas. Genom att återvinna gummit minskar vi behovet av att producera nytt material och bidrar på så sätt till att spara på jordens resurser.

Det är viktigt att alla får möjlighet till motion. Vi vill därför uppmana kommunpolitiker och beslutsfattare att skapa fler idrottsanläggningar, däribland fler allvädersplaner med kostnadseffektivt och hållbart återvunnet däckgummi. Sveriges alla fotbollsspelare: fortsatt röra på er. Det är inte farligt för hälsan att idrotta på konstgräs, men desto farligare att leva ett stillasittande liv.

I huvudet på en Ekotoxikolog

Re:Bounce har träffat Ragn-Sells Ekotoxikolog Sara Stiernström, som ägnar stora delar av sin arbetsvecka åt kontroll och kvalitetssäkring av material från insamlade förbrukade däck.

– Det är ett mycket användbart och mångsidigt material med en mängd olika användningsområden, som dessutom ger ett viktigt bidrag till den cirkulära ekonomin säger Sara.

– Omvärldsbevakning ingår i mitt arbete och jag följer alla studier inom området med stort intresse, säger Sara Stiernström, som kom till Ragn-Sells 2014. Innan dess forskade hon inom miljövetenskap och disputerade på Stockholms Universitet hösten 2013.

– I grunden är jag biolog, men har läst en hel del kemi och lagstiftning. Jag träffade teamet från Ragn-Sells av en slump på en konferens. De sökte någon med min kompetens och på den vägen är det.

Hälsa och miljö i fokus

Sara har bland annat lagfrågor och myndighetskontakter på sitt bord och via Svensk Däckåtervinning (SDAB) har hon ett nära samarbete med däcktillverkarnas europeiska branschorganisation ETRMA.

– Min titel är materialavsättningsansvarig, vilket betyder att när vi hittar nya användningsområden för återvunna material så är det mitt jobb att säkerställa kvalitén samtidigt som vi uppfyller kundernas och myndigheternas krav. Detsamma gäller befintliga användningsområden. I mina arbetsuppgifter ingår också att göra riskbedömningar när det gäller hälsa och miljö.

Regelbundna analyser

Ragn-Sells samlar in och återvinner alla uttjänta däck i Sverige på uppdrag av SDAB. Däcken hanteras i egna anläggningar och går till både materialåtervinning och energiutvinning. En del exporteras eller regummeras, andra blir gungor, sprängmattor, fendrar och påkörningsskydd. Ett stort antal däck klipps ner i mindre bitar, granuleras och används till exempelvis löparbanor, asfalt och allvädersplaner. Resten går till cementindustri och värmeverk. Inga däck deponeras.

– För att säkerställa kvalitén på materialet gör jag och mina medarbetare regelbundna tester och analyserar ett antal fastställda parametrar. Varje månad plockar vi ut prover och efter ett halvår läggs de ihop till ett samlingsprov som skickas på analys.

Medverkar i flera studier

Sara berättar att det just nu pågår en debatt i media om mikroplaster i havet. Den bottnar i en rapport från Svenska Miljöinstitutet (IVL) som påstod att gum-migranulat från konstgräsplaner skulle vara den näst största källan till detta.

– Alla indikationer vi har fått säger tvärtom, att granulaten inte sprider sig till havet. Jag och Ragn-Sells följer och medverkar i flera studier som undersöker hur man kan säkerställa att granulat inte hamnar utanför fotbollsplanerna. Flera tester har gjorts med partikelfångare i dagvattensystemen i närheten av konstgräsplaner och det har varit väldigt lite granulat i det analyserade vattnet.

– Det räcker inte med att det regnar för att granulaten ska försvinna iväg flera hundra meter. Så lätta är de inte, menar Sara.

En del av det hållbara samhället

Sara Stiernström understryker att anledningen till att vi använder återvunnet däckgummi i samhället är att jordens begränsade resurser inte ska ta slut. Det är ett material som tillför mycket nytta samtidigt som ingenting i forskningen säger att det skulle vara farligt.

– Att vi ska arbeta för en giftfri miljö är självklart, samtidigt som vi ska öka återvinningen för att spara på jordens resurser. För att få ihop den ekvationen måste vi tillåta en viss mängd ämnen i det vi återvinner, precis som vi gör för jungfruliga material, men det måste alltid ske till en accepterad risk, avslutar Sara. 🌱

”Att vi ska arbeta för en giftfri miljö är självklart, samtidigt som vi ska öka återvinningen för att spara på jordens resurser.”

Sara Stiernström

Hallå där Blake, du är ju ett gammalt baseballproffs, när började du skulptera i däckmaterial?

- Jag började göra däckskulpturer 2013.

Vad har du fått för respons?

- Den har varit helt fantastisk. Jag hade aldrig förväntat mig att mina däckskulpturer skulle bli så här populära. Ursprungligen ville jag bara göra ett coolt konstverk.

Det är otroligt att se hur mycket människor uppskattar dem. Då känns det verkligen värt all den tid jag har lagt ner.

Man varför just bildäck?

- Jag gillar verkligen mångsidigheten i bildäck, det finns så många stilar. Ibland får jag tag på riktigt gamla däck

med helt unika slitbanor. När jag blandar dem med nya moderna däck så blir resultatet riktigt häftigt.

Har du någon rekommendation till svenska konstnärer som vill börja jobba med uttjänta däck?

-Haha, förbered dig på att ha konstant kramp i armarna. Att skära i däck är extremt svårt. Det krävs fysisk styrka och mycket tålamod. Så mitt tips är att köra ett seriöst träningsprogram för armarna innan du sätter igång. 🦾

NAMN: Blake McFarland

ÅLDER: 29 år (1988)

YRKE: Konstnär

BOR: San José, Kalifornien.

ÖVRIGT: Är en talangfull baseball-spelare. Har bland annat tillhört Toronto Blue Jays i amerikanska MLB (Major League Baseball).

FRÅGA OCH FÅ SVAR

Hur kan det komma sig att det i Sverige återvinns fler däck än vad som säljs?

Det är pga importen av utländska däck som ökar, både som originalmontage på fordon, släpvagnar men även till utbytesmarknaden.

EU har ställt strikta och relevanta krav på däcktillverkarna gällande innehåll i däcken. Detta för att minimera riskerna för negativ påverkan på hälsa och miljö. All tillverkning i Europa kontrolleras därför på olika sätt och det material som så småningom används i sekundära tillämpningar därifrån är därför spårbara och kontrollerade. Det är dock ett bekymmer att importen utifrån EU inte kontrolleras lika noggrant och det finns således risk att däck som tillverkats till låg kostnad med hjälp av miljö- och hälsomässigt undermåliga substanser letar sig in i det svenska återvinningssystemet.

ÅTERVINNINGSAVGIFTER

Inga gamla däck ska slängas på soptippen, därför har vi en återvinningsavgift i Sverige. Avgiften ingår i priset när du köper ett nytt däck och däckverkstaden ansvarar för att leverera dina gamla däck till återvinning. Återvinningsavgiften ska finansiera hämtning, bearbetning och slutlig återvinning av det uttjänta däcket.

Kategori 1 Personbils- och MC-däck 16 kr (exkl.moms)

Avgiften gäller mellan SDAB och däckimporterande leverantörsföretag, övriga avgifter finns på www.sdab.se. Eller ring 08-50 60 10 55 så hjälper vi dig.

Vill du ha tidningen Re:Bounce digitalt?

Skanna QR-koden eller gå in på www.sdabinfo.se.

Anmäl dig här!

